

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 23/11/2022 09:35
Sayı: E-120.07-1117229

7/53189 GK 27

Sayı :E-75833232-610-3301511
Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR
23/11/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 20.10.2021 tarihli ve 43452547-120.07-897669 sayılı yazınız.

Bakanlığuma intikal eden, Eskişehir Milletvekili Sayın Jale Nur SÜLLÜ tarafından tevcih edilen 7/53189 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa VARANK
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:32E80F55-ACEC-4E23-9FE1-2BBC43B7338B Belge Doğrulama Adresi:<https://e-belge.sanayi.gov.tr/>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :2015426

Bilgi İçin: Ayşe Neslihan GÜNDÜZ Uzman

Faks:2016103

e-posta:neslihan.gunduz@sanayi.gov.tr

Ken'sanaviveteknoloishakanlioi strateii@hs01 ken tr

İnternet adresi: www.sanavi.gov.tr

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN JALE NUR SÜLLÜ'NÜN

7/53189 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Dünyada küresel iklim krizi ile mücadeleyi etkin kılmak üzere, kamu ve özel sektör tarafından kurulan Küresel Çevre Fonu, Yeşil İklim Fonu, Özel İklim Değişikliği Fonu, En Az Gelişmiş Ülkeler Fonu, Uyum Fonu, İklim Yatırımları Fonu, Yeşil Tahviller olarak sıralanabilecek olan bir dizi finansal programın bulunduğu bilinmektedir. Bu kapsamda Türkiye’de; GEF, Çok Ortaklı Bankalar (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, EBRD), Uluslararası Finans Kurumu (IFC), Dünya Bankası ve Avrupa Birliği gibi kuruluşlar tarafından sağlanan iklim finansmanı fırsatlarının yararlanıcısı ülkelerden biridir. Türkiye’nin yararlandığı iklim finansmanları konusunda çeşitli kaynaklarda farklı bilgi ve spekülasyonlar olduğu anlaşılmakta olup; net bilgilere ulaşılamamaktadır. İklim krizinden en çok etkilenecek hassas bölgede bulunan Türkiye açısından, azaltım ve uyum süreçlerinin yürütülmesi için, iklim krizi ile mücadelede küresel iklim finansmanı fırsatlarından yararlanmak önem arz etmektedir. Bu konuda gerçek bilgilere ulaşmak için, sorularımın yazılı olarak cevaplandırılmasını, ilgili belgelerin saplanması talep ediyorum.

Bu bağlamda;

Soru 1- Türkiye bugüne kadar hangi iklim finansman türlerinden yararlanmıştır, bu kredilerde faiz oranları ne kadardır?

Soru 2- Yararlanılan kaynakların türlerine ve sağlayıcılarına göre yıllık miktarı ne kadardır?

Soru 3- Bu kaynaklardan yararlanan projelerin sayısı, türü, dağılımı ne şekildedir, bunların tam listesi nedir?

Soru 4- Yararlanılan iklim finansmanlarına dair bir izleme ve ilerleme raporu var mıdır?

Soru 5- Paris İklim Anlaşması’nın TBMM’de onaylanması ile gündeme gelen 3 milyar dolar olduğu söylenen kredi görüşmesi konusunun gerçek bilgileri nelerdir?

Soru 6- Paris İklim Anlaşması’nın TBMM’de onaylanması ile gündeme gelen Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası’nın (EBRD) Türkiye’ye 500 milyon Euro kaynak sağlayacağı söylenen “Yeşil Ekonomi Finansman Programı” projesi kapsamı ve bütçesi nedir?

CEVAPLAR:

Cevap 1-2-3-4-5-6- Bu kapsamda, Bakanlığımız Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğü sorumluluğunda, UNDP (*Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı*) Türkiye Ofisi yürütücülüğünde Küresel Çevre Fonu (GEF) fonu destekli “*Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Enerji Verimli Motorların Teşvik Edilmesi Projesi*” yürütülmektedir. 2017-2022 dönemini kapsayan bu projenin toplam nakdi bütçesi, GEF’in fon katkıları ile 3.830.000 USD

tutarında hibeden oluşmaktadır. GEF tarafından sağlanan hibe, Proje'nin 5 bileşeni çerçevesinde yürütülen faaliyetlerinde kullanılmaktadır. GEF'in izlem değerlendirme gereklerine göre proje uygulayıcısı olarak Bakanlık ve UNDP, izleme değerlendirme süreçlerini yürütmektedir. Ayrıca, Tarım ve Orman Bakanlığına 6 aylık periyodlarla proje ilerleme raporu iletilmektedir.

Ayrıca ülkemiz; Avrupa Komisyonu'nun yürüttüğü Avrupa Birliği (AB) Çerçeve Programlar olarak adlandırılan araştırma ve geliştirme fonlarına asosiye ülke sıfatıyla katılım sağlamakta ve bu programlar ülkemizde TÜBİTAK'ın koordinasyonda yürütülmektedir. Bununla birlikte söz konusu programlar, hibe programları olup kredi ve finansman odağındaki programlar değildir. Proje önerisi çağrılarını açan ve hakem değerlendirmesi sonucunda uygun bulunan projelere hibe sağlayan fon programlarıdır. Bunlar; iklim dâhil olmak üzere, sağlık, gıda, ulaşım, enerji gibi pek çok alanı kapsamakta ve bu alanlarda fon imkânı sağlamaktadır.

Ülkemiz, 6. Çerçeve Programı'ndan itibaren söz konusu fonlardan yararlanmaktadır. Günümüze kadar geçen süre zarfında 6. ÇP, 7. ÇP, Ufuk 2020 (H2020) programlarından ülke olarak yararlanılmış olup halen devam eden “*Ufuk Avrupa*” programından azami faydanın elde edilmesi için çalışmalar devam etmektedir. Ufuk Avrupa Programı'nda iklim konulu projelere, yıllık ortalama 476 Milyon Avro tutarında kaynak ayrılması planlanmaktadır.

Bahsedilen çerçeve programlarının hepsi belli yıl aralıklarında geçerli olan programlardır. Örneğin, 7. ÇP 2007-2014 yılları, Ufuk 2020 Programı ise 2014-2020 yılları arasında yürütülmüştür. Bu programlar, yürürlükte olacakları yıllar içinde genel bir bütçeye sahip olmakta, her yıl açılan çağrılarla da bünyelerinde bulunan alt alanlarına fon ayırmaktadırlar.

Çerçeve Programlarında desteklenen her bir proje, çok ortaklık esasına göre yürütülmekte olup en az üç farklı ülkeden kurum ve kuruluşlar, konsorsiyumlarda yer almaktadır. Örneğin, bir projenin tamamına verilen 5 milyon Avroluk bütçe, projedeki ortaklar arasında yapılan işin büyüklüğüne oranla paylaşılmaktadır. Dolayısıyla, proje genel bütçesi ile projedeki münferit ortakların bütçesi arasında önemli farklar olduğu belirtilmelidir. Bu kapsamda; 7. Çerçeve Programı'nda iklim konulu 30 projede ülkemizden araştırmacılar ortak olmuş ve 3.236.472 Avro fon almışlardır. Benzer şekilde; Ufuk2020 Programı'nda da iklim konulu 20 projede yine ülkemizden araştırmacılar ortak olarak 5.673.955 Avro tutarında fon almışlardır.

Ufuk 2020 Programı çerçevesinde katılım sağladığımız projeler arasında; “*Food System and Climate (FOSC)*”, “*Climate change and European aquatic RESources (CERES)*” ve “*Smart Control of the Climate Resilience in European Coastal Cities (SCORE)*” gibi programlar bulunmaktadır. Benzer şekilde, 7. Çerçeve Programı kapsamında katıldığımız projeler arasında ise; “*Climate Impact Research & Response Coordination for a Larger Europe - 2nd Generation ERA-Net-Science meets Policy (CIRCLE-2)*” ve “*Prepared “Enabling Change (PREPARED)”*” projeleri mevcuttur.

Öte yandan, Çerçeve Programlarında; Avrupa Komisyonu'ndan hibe almaya hak kazanan her bir proje için izleme ve ilerleme raporlarının belirli aralıklarla doğrudan Avrupa Birliği'nin fonlayıcı makamlarına bildirim yükümlülüğü vardır. Bununla birlikte, söz konusu izleme ve ilerleme raporları, her bir proje özelinde geliştirilen ve belli bir kapsamına internet üzerinden herkesin erişebildiği raporlardır. Bu kapsamın dışında, finansman kaynağının genel durumunu gösteren kapsayıcı ulusal veya uluslararası bir izleme ve ilerleme raporu bulunmamaktadır.